

Отруєння.

Отруєння – група захворювань, обумовлена, впливом на організм отрут різного походження. Можуть бути гострими, хронічними, виробничими, харчовими, лікарськими й ін.

Будь-яка хімічна речовина, внесена чи прикладена до тіла, здатна зашкодити здоров'ю чи позбавити життя. Печінка видаляє деякі отрути з крові. Більшість з отрут можуть бути розділені на ті, що руйнують, як, наприклад, соляна, азотна, і сірчана кислоти; дратівні, включаючи миш'як і сульфат міді; наркотики, як, наприклад, опіум, і чадний газ; і наркотично дратівні - з будь-яких речовин рослинного походження, включаючи карболову кислоту і тютюн.

Загальні принципи надання невідкладної допомоги при гострих отруєннях

Невідкладна допомога при гострих отруєннях полягає в сукупному проведенні наступних лікувальних заходів: прискореному виведенні токсичних речовин з організму; специфічної терапії, що сприятливо змінює перетворення токсичної речовини в організмі чи зменшує його токсичність; симптоматичної терапії, спрямованої на захист і підтримку тієї функції організму, що переважно уражається даною токсичною речовиною.

На місці події необхідно установити причину отруєння, з'ясувати вид токсичної речовини, її кількість і шлях надходження в організм, по можливості довідатися час отруєння, концентрацію токсичної речовини в розчині чи дозування в лікарських препаратах.

При отруєннях токсичними речовинами, прийнятими усередину, обов'язковим і екстремальним заходом є промивання шлунка через зонд. Для промивання шлунка використовують 12 – 15 літрів води кімнатної температури порціями 300 – 500 мл.

При важких формах отруєнь у хворих, що знаходяться в несвідомому стані (отруєння снотворними препаратами й ін.), промивають шлунок повторно 2 – 3 рази в першу добу після отруєння, тому що в зв'язку з різким уповільненням усмоктування в стані глибокої коми в шлунково-кишковому тракті може зберігатися значна кількість не всмоктаної токсичної речовини. По закінченню промивання в шлунок вводять 100 – 150 мл 30% розчину сульфату натрію чи вазелінової олії як проносний засіб. Не менш важливо раннє звільнення кишечника від токсичних речовин за допомогою високих сифонових клізм.

У коматозному стані хворого, при відсутності кашлевого і ларингеального рефлексів, з метою запобігання аспірації блювотних мас у дихальні шляхи промивають шлунок після попередньої інтубації трахеї трубкою з роздувною манжеткою.

Протипоказане призначення блювотних засобів і блювоти роздратуванням задньої стінки в маленьких дітей (до 5 років), у хворих у сопорозному чи несвідомому стані, а також в отруєних припікальними отрутами.

Для усмоктування речовин, що знаходяться в шлунково-кишковому тракті токсичних, застосовується активоване вугілля з водою (у виді кашки по одній столовій ложці усередину до і після промивання шлунка) чи 5 - 6 таблеток карболену.

При інгаляційному отруєнні потрібно, насамперед, винести потерпілого на чисте повітря, укласти, забезпечити прохідність дихальних шляхів, звільнити від одягу, що стискає, дати інгаляцію кисню. Лікування проводять у залежності від виду, що викликало отруєння речовини.

При влученні токсичних речовин на шкіру необхідне обмивання шкірних покривів проточною водою.

Укуси змій.

Укуси змій викликають гостре отруєння, обумовлене специфічною дією зміїної отрути – продукту отрутних залоз змій. Найбільш небезпечні для людини отрутні змії належать до наступних 4 сімейств: 1) морським зміям, що живуть у прибережних водах Індійського і Тихого океанів; 2) аспідам (середньоазіатська кобра й ін.); 3) ямкоголовим зміям (щитомордники – азіатський, східний, скелястий і ін.); 4) гадюкам (гюрза, піщана ефа, гадюка звичайна, степова гадюка, гадюка Радде, кавказька гадюка, носата гадюка). Основні діючі початки отрут – токсичні білки, на частку яких приходить більш 60% сухої маси отрути. У тіло жертви отрута вводиться за допомогою двох зубів. Зуби, що обламалися, відразу ж замінюються запасними, у зв'язку з чим видалення отрутних зубів не знешкоджує змію.

При наданні першої допомоги постраждалому відразу ж після укусу повинен бути забезпечений повний спокій у горизонтальному положенні. Розкриття ранок натисненням і почате в перші ж хвилини енергійне відсмоктування вмісту ранок ротом, дозволяють видалити від 20 до 50% введеної отрути. Відсмоктування ротом проводять протягом 15 хв (для обличчя, що робить першу допомогу, воно зовсім не небезпечно), після чого ранку дезінфікують звичайним способом і накладають на неї стерильну пов'язку, що у міру розвитку набряку періодично послабляють, щоб вона не урізалася в м'які тканини. Накладення на уражену кінцівку джгута набагато збільшує як місцеві, так і загальні прояви хвороби, часто веде до гангрені, підвищує смертність. Протипоказані розрізи, припікання, введення в область укусу перманганату калію й інших сильних окислювачів і всі місцеві впливи, що травмують. Поширення отрути в організмі значно сповільнюється при ранній іммобілізації ураженої частини тіла шинами, після чого потерпілого впливає, можливо, швидше доставити на носилках у найближчу лікувальну установу.

При укусах аспідів необхідне введення сироватки «Антикобра» у дозі до 300 мол і більш.

Укуси отрутних членистоногих.

Укуси скорпіонів викликають гострий болісний біль у зоні влучення отрути. Виразність почервоніння і набряку в зоні поразки варіює в дуже великих межах. Іноді в зоні ужалення виникають поверхневі міхури з рідиною. Симптоми загального отруєння організму відзначаються лише в окремих потерпілих, переважно в дітей дошкільного віку. Спостерігаються загальне нездужання, головний біль, запаморочення, блювання, біль в області серця, задишка, серцебиття.

Укуси каракурта не викликають скільки-небудь вираженої місцевої реакції на отруту, але супроводжуються значним і своєрідним отруєнням організму. Протягом 5-20 хвилин розвивається різко виражена м'язова слабкість, порушення ходи, з'являються різкі болісні болі в кінцівках, поперековій області і животі.

Укуси інших павуків і сколопендри супроводжуються слабкою місцевою реакцією на отруту і не вимагають спеціального лікування.

Ужалення ос і бджіл супроводжується різко локальною болючою реакцією, появою в зоні поразки помірного почервоніння і набряку. Важкі загальні отруєння – судороги, утрата свідомості, блювота – спостерігаються лише при множинних ужаленнях (смертельні наслідки зареєстровані при декількох сотнях ужалень).